

ES BANKŲ SĄJUNGOS KŪRIMAS: BANKŲ POZICIJŲ ANALIZĖ

ŽIVILĖ MARIJA VAICEKAUSKAITĖ

Straipsnyje analizuojamas naujas ES finansinės integracijos etapas – bankų sąjungos kūrimas – ir esminiai Europos bankų pozicijų skirtumai ES bankų sąjungos kūrimosi procese. Pagrindinis tyrime keliamas tikslas – paaiškinti skirtingas bankų pozicijas priimant sprendimus dėl bankų sektoriaus priežiūros ir pertvarkos taisyklių perkėlimo į viršnacionalinį lygmenį. Bankų pozicijos analizuojamos atsižvelgiant į skirtingą bankų tarptautiškumo laipsnį, pagal kurį bankai yra skirstomi į globalius, regioninius, pusiau tarptautinius bei vietinius. Tyrimas papildo esamą literatūrą bankų sąjungos tematika ir analizuoja privačių interesų grupių pozicijas bankų sąjungos kūrimosi procese, kurios integraciją aiškinančių teorijų atžvilgiu yra vienas svarbiausių kintamųjų. Atlikta analizė rodo, kad bankų tarptautiškumo laipsnis nėra pakankamas paaiškinti skirtingas bankų pozicijas. Atliktas tyrimas leidžia teigti, jog bankų pozicijoms įtakos turėjo nacionalinių finansų sistemų specifika, jų veiklos europeizacija (veikla euro zonoje ir už jos) ir bankų svarba finansų rinkose.

Živilė Marija Vaicekauskaitė – politikos mokslų bakalauro bei Europos studijų magistro studijų Vilniaus universitete, Tarptautinių santykių ir politikos mokslų institute, absolventė, VU TSPMI tarptautinių magistro programų koordinatorė, Altanto sutarties Lietuvos bendrijos valdybos pirmininkė (el. paštas: zivile.marija.vaicekauskaite@gmail.com).

© Živilė Marija Vaicekauskaitė, 2015

Straipsnis įteiktas redakcijai 2015 m. rugsėjo 2 d.

Straipsnis pasirašytas spaudai 2015 m. spalio 22 d.

Ivydas

Krizės laikotarpiu Europos Sąjungos (toliau – ES) teisėkūrą papildė nemažai naujų reguliavimo taisyklių, griežtinančių bankų sektoriaus, vertybinių popierių rinkų ir finansų sistemos priežiūrą. Ryškiausias pokytis ES finansų sektoriaus priežiūros srityje – 2012 m. pateikti siūlymai didinti integraciją ekonominėje ir pinigų sąjungoje kuriant bankų sąjungą (BS)¹. Bankų sąjungos kūrimas reiškia, kad tiek prevencinė (didesnių galių perdavimas viršnacionalinėms institucijoms bankų priežiūros srityje ir bendrų reguliavimo taisyklių įvedimas), tiek krizių valdymo (bankų pertvarkymas) funkcijos yra perkeliamos į aukštesnę nei nacionalinis lygmenį². Toks bankų sistemos priežiūros centralizavimas ne tik atspindi institucinio reguliavimo pokytį, bet ir yra reikšmingas ES integracijos didinimo etapas, nes iki bankų sąjungos kūrimo ES valstybėse buvo taikomos skirtingos nacionalinės bankų priežiūros ir pertvarkymo taisyklės. Be to, siūlymas kurti bankų sąjungą yra vienintelis įgyvendintas iš keturių 2012 m. Europos Vadovų Tarybos pirmininko Hermano Van Rompuy pristatytų sąjungų vizijų – ekonominės, finansinės, fiskalinės bei politinės, kurios turėtų padėti tobulinti ekonominę ir pinigų sąjungą³.

Nors bankų sąjungos kūrimosi procesui tyrinėti akademinėje literatūroje skiriama vis daugiau dėmesio, faktiškai neanalizuojami bankų interesai ir jų skirtumai priimant sprendimus dėl bankų sąjungos kūrimo. *Corporate Europe Observatory* atliktas finansinio lobizmo

---

¹ European Commission, *Communicate from the Commission, A Blue Print for a Deep and Genuine Economic and Monetary Union Launching a European Debate*, Brussels, 2012 11 28, p. 18.

² ECOFIN Ministers approve Bank Supervision, discuss Steps towards Banking Union, <<http://www.eu2013.lt/en/news/pressreleases/ecofin-ministers-approve-bank-supervision-discuss-steps-towards-banking-union>>, 2013 01 20.

³ Van Rompuy H., *Towards Genuine Economic and Monetary Union*. Briuselis, 2012, <<http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2012/06/pdf/towards-a-genuine-economic-and-monetary-union---report-by-president-of-the-european-council-herman-van-rompuy/>>, 2015 04 26.

ES tyrimas rodo, jog 2013–2014 m. bankai buvo aktyviausiai veikianti interesų grupė Europos Komisijoje (toliau EK) bei Europos Parlamente⁴. Interesų grupių veikla ES integraciją aiškinačių teorijų požiūriu yra vienas esminių kintamųjų, todėl bandymas suprasti bankų pozicijų skirtumus ir juos galbūt lemiančius veiksnius prisideda prie nuodugnesnės bankų sąjungos, kaip vieno iš ES integracijos etapo, analizės.

Bankų pozicijų skirtumus gerai atspindi viešojoje erdvėje vykusi diskusija. Vienas iš tokių pavyzdžių – Vokietija, kurioje sutelkta 4/5 visų euro zonoje esančių taupomųjų bankų⁵. Šie bankai pasisakė prieš bet kokią bankų sektoriaus priežiūros perkėlimą į viršnacionalinį lygmenį, o vienas didžiausių ES bankų, „Deutsche Bank“, aktyviai rėmė bankų sąjungos projektą ir bendrą bankų sektoriaus priežiūros bei pertvarkos taisyklių kūrimą. Derybos dėl bankų sąjungos kūrimo rodo, jog ne tik valstybės turėjo skirtingas pozicijas integracijos finansų sektoriuje atžvilgiu, bet ir bankai, kurių pozicijoms analizuoti bankų sąjungos kūrimosi metu akademinėse diskusijose skiriama nepakankamai dėmesio. Pažymėtina ir tai, jog Vokietijos atveju net toje pačioje valstybėje esančių bankų pozicijos dėl bankų sąjungos elementų įgyvendinimo buvo skirtingos.

Pagrindinis dėmesys šiame straipsnyje skiriamas aptarti bankų pozicijų skirtumams derybose dėl dviejų bankų sąjungos elementų – bendro bankų priežiūros ir bendro bankų pertvarkymo mechanizmų – kūrimo. Šių elementų analizė buvo pasirinkta dėl kelių priežasčių. **Pirma**, nors bankų sąjunga traktuojama kaip vienas integracijos etapas, jis yra ne vienalypis, bet sudarytas iš kelių elementų. **Antra**, akademinėse publikacijose apie bankų sąjungos kūrimą siūloma atkreipti dėmesį į skirtingą šių dviejų kuriamų bankų sistemos elementų (bendro priežiūros mechanizmo ir bendro pertvarkymo mechanizmo)

⁴ Corporate Europe Observatory, *The Fire Power of the Financial Lobby, A Survey of the Size of the Financial at the EU Level*, 2014, <http://corporateeurope.org/sites/default/files/attachments/financial_lobby_report.pdf>, 2015 04 01.

⁵ Veron N., *Mapping Europe's Banking System: Most Small Banks Are German*, <<http://blogs.piie.com/realtime/?p=4509>>, 2015 04 26.

pobūdį – reguliacinį bei perskirstymo. Šių elementų įgyvendinimas atspindi dvejopą integracijos logiką: integracija finansų sektoriuje didinama ne tik perkeliant reguliavimą į viršnacionalinį lygmenį, bet ir sukuriant perskirstymo mechanizmą, skirtą probleminiams bankams pertvarkyti. Toks skirstymas leidžia pažvelgti į atskirų bankų sąjungos elementų įgyvendinimą įvertinant bankų pozicijas skirtingo pobūdžio integracijos didinimo etapais⁶.

Tyrimė analizuojamos penkių bankų vienijančių europinių asociacijų ir 20 stambiausių ES bankų, kurie pagal savo turto dalį vietiniuose ir užsienio valstybių finansų sektoriuose skirstomi į globalius, regioninius, pusiau tarptautinius bei vietinius bankus, pozicijos. Bankai atsirinkti remiantis *Corporate Europe Observatory* atlikto ES finansų sektoriaus lobizmo tyrimo rezultatais⁷ bei Dirko Schoenmakerio ir Toono Peeko pateikta stambiausių ES bankų, turinčių skirtingą internacionalizacijos laipsnį, klasifikacija⁸.

1. Teorinė ir metodologinė tyrimo dalis

Siekiant paaiškinti, kas lėmė skirtingas bankų pozicijas bankų sąjungos kūrimosi procese, tyrimė remiamasi Anetos Spendzharovos siū-

⁶ Vilpišauskas R., „Eurozone Crisis and European Integration: Functional Spillover, Political Spillover?“, *Journal of European Integration* 35 (3), 2013; Valiente D., „Framing Banking Union in the Euro Area Some Empirical Evidence“, *CEPS Working Document*, No. 388, 2014.

⁷ Pateikiami lobizmo finansų sektoriuje tyrimo duomenys apie tai, kurios interesų grupės aktyviausiai veikė ES teisėkūros procese formaliais ES institucijų kanalais pokriziniu laikotarpiu. Imtį sudarė 906 organizacijos (interesų grupės), kurių 55 proc. buvo atstovaujantčios finansų sektoriui. Tyrimas parodė, jog bankai ir juos vienijančios asociacijos buvo aktyviausiai veikianti interesų grupė Europos Komisijoje ir Europos Parlamente. Šaltinis: Corporate Europe Observatory, *The Fire Power of the Financial Lobby, A Survey of the Size of the Financial at the EU level*, 2014 <http://corporateeurope.org/sites/default/files/attachments/financial_lobby_report.pdf>, 2015 04 01.

⁸ Autoriai D. Schoenmakeris ir T. Peekas bankus skirsto į keturias grupes pagal jų internacionalizacijos laipsnį – globalius, regioninius, pusiau tarptautinius (*semi-international*) bei vietinius. Skirstymas remiasi bankų veikla ir turimo turto procentine dalimi užsienio valstybių rinkose. Šaltinis: Schoenmaker D., Peek T., „The State of the Banking Sector in Europe“, *Economic Department Working Paper No. 1102*. ECO/WKP, 2013, p. 18.

lomu veikėjų preferencijas bankų sąjungos atžvilgiu aiškinančiu modeliu. Modelį autorė naudojo skirtingų valstybių pozicijoms bankų sąjungos kūrimosi procese analizuoti, o bankų pozicijoms aiškinti, kaip darome šiame tyrime, jis pasitelkiamas pirmą kartą. Pabrėžtina, jog akademinėje literatūroje tyrimų, kurie analizuotų, kodėl skirtingi bankai palaikė skirtingas pozicijas bankų sąjungos kūrimosi procese, faktiškai nėra, todėl šio modelio pritaikymas analizuoti interesų grupių preferencijoms yra bandymas išplėsti bankų sąjungos kūrimąsi analizuojančių tyrimų lauką.

A. Spendzharovos aiškinimas grindžiamas prielaida, kad didesnis bankų tarptautiškumo laipsnis lemia didesnę poreikį derinti bankų sektoriaus priežiūros taisykles, ir atvirkščiai – kuo bankų veikla yra mažiau internacionalizuota, tuo labiau siekiama išlaikyti nacionalinę bankų priežiūros kontrolę. Tarptautiškumas suprantamas kaip bankų turto dalis užsienio valstybių rinkose. Kuo daugiau bankų turto yra sutelkta namų rinkose (vienoje valstybėje), tuo poreikis centralizuoti ir derinti bendras bankų sektoriaus priežiūros taisykles yra mažesnis⁹. A. Spendzharova pažymi, jog stambios finansų institucijos, veikiančios ne tik vietiniu lygmeniu, bet ir užsienio valstybių rinkose, yra linkusios paremti didesnę bankų sektoriaus priežiūros taisyklių derinimą, nes skirtingos nacionalinės priežiūros taisyklės gali sumažinti jų konkurencingumą. Didėjantis bankų veiklos tarptautiškumas, tarpusavio priklausomybė tarpbankinėje rinkoje ir skirtingos bankų sektoriaus priežiūros taisyklės didina sisteminės rizikos tikimybę, nes skirtingas bankų veiklos reguliavimas neužtikrina, kad visi rinkos dalyviai laikysis vienodų taisyklių ir yra likvidūs veikti rinkoje. Vienodas reguliavimo ir priežiūros standartų taikymas ne tik sukuria visiems rinkos dalyviams vienodas sąlygas, bet ir sumažina prisitaikymo išlaidas, kurių atsiranda taikant skirtingas nacionalines

⁹ Spendzharova A. B., „Banking Union under Construction: The Impact of Foreign Ownership and Domestic Bank Internationalization on European Union Member-states' Regulatory Preferences in Banking Supervision“, *Review of International Political Economy* 21 (4), 2014, p. 949–979.

taisykles. Pasak Lietuvos bankų asociacijos prezidento Stasio Kropo, vienodų bankų sektoriaus priežiūros taisyklių atsiradimas sumažina bankų, kurie vykdo savo veiklą keliuose valstybėse, prisitaikymo prie nacionalinių reguliavimo taisyklių sąnaudas ir didina sistemos stabilumą. Stabilumas pirmiausia susijęs su didesniu pasitikėjimu ir žinojimu, kaip bus sprendžiamos galimos bankų sektoriaus problemos, o tai, pasak Kropo, yra ypač svarbu tinkamai funkcionuojančiai tarpbankinei rinkai¹⁰. Bendrų priežiūros ir pertvarkos taisyklių įvedimas taip pat užtikrina rinkų reguliavimo pastovumą, o tai yra viena būtinų sąlygų, kad tinkamai funkcionuotų tarpbankinė rinka¹¹.

Tyrimė keliami hipotezė, jog *didesnį internacionalizacijos (tarptautiškumo) laipsnį turintys bankai buvo labiau linkę pritarti didesnei bendrų finansų sektoriaus priežiūros ir pertvarkos taisyklių centralizacijai (visų euro zonos bankų įtraukimui į bendrą priežiūros bei pertvarkymo mechanizmus, viršnacionalinio pertvarkos fondo kūrimui ir viršnacionaliniu lygmeniu priimamiems sprendimams dėl bankų pertvarkymo)*. Internacionalizacijos (tarptautiškumo) terminas šiuo atveju apima bankų veiklą užsienio valstybių rinkose, ne tik ES ar euro zonoje. Kitaip tariant, internacionalizacija nėra tolygi bankų veiklos europeizacijai (veiklai euro zonoje). Nors bankų sąjungos kūrimas aktualiausias tik euro zonoje veikiančioms bankams, straipsnyje taip pat analizuojami globalūs bankai, kurių, viena vertus, didelė turto dalis yra sukaupta už ES ir euro zonos ribų, kita vertus, jie taip pat yra svarbūs finansų sistemos dalyviai ES ir euro zonos valstybių narių bankų namų rinkose. Tad nors vartojamas internacionalizacijos apibrėžimas yra platesnis nei tik bankų veikla euro zonos valstybėse, bankų skirstymas į skirtingas kategorijas – globalius, regioninius, pusiau tarptautinius ir vietinius – leidžia identifikuoti bankų grupes, kurių veikla daugiau ar mažiau išplėtota ES ar euro zonoje.

¹⁰ Interviu su Stasiu Kropu, Lietuvos bankų asociacijos prezidentu, Vilnius, 2015 03 05.

¹¹ Ibid.

Straipsnyje analizuojamos bankų ir jiems atstovaujančių asociacijų pozicijos dėl EK pateiktų siūlymų atsižvelgiant į **keturias kategorijas**:

1. Kam turi būti taikomas bendras bankų priežiūros mechanizmas.
2. Kam turi būti taikomas bendras bankų pertvarkymo mechanizmas.
3. Kaip turi būti priimami sprendimai dėl bankų pertvarkymo.
4. Kaip turi būti telkiami ištekliai bankams pertvarkyti.

Pritarimas EK siūlymams dėl bankų sąjungos elementų įgyvendinimo atitinkamai reiškę:

- Bendro bankų priežiūros mechanizmo taikymą visiems euro zonos bankams.
- Bendro bankų pertvarkymo mechanizmo taikymą visiems euro zonos bankams.
- Viršnacionaliniu lygmeniu priimamus sprendimus dėl bankų pertvarkymo.
- Bendro pertvarkos fondo kūrimą.

Nepritarimas EK siūlymams reiškę:

- Bendras bankų priežiūros mechanizmas turi būti taikomas tik stambiausiems euro zonos bankams.
- Bendras bankų pertvarkymo mechanizmas turi būti taikomas tik tiesiogiai ECB prižiūrimiems (stambiausiems euro zonos) bankams.
- Sprendimai dėl bankų pertvarkymo turi būti priimami tarpvyriausybinio lygmeniu.
- Bankų pertvarkai reikalingi finansiniai ištekliai turi būti sukelkti kuriant nacionalinius fondus.

Tyrimė naudojami bankų veiklos tarptautiškumo duomenys paimiti iš D. Schoenmaker, T. Peek, „The State of the Banking Sector in Europe“ pateikto bankų tarptautiškumo tyrimo, o bankų ir juos vienijančių asociacijų pozicijoms analizuoti reikalinga medžiaga yra surinkta tyrimo autorės remiantis Europos Komisijos konsultacijų metu pateiktomis bankų pozicijomis.

2. *Bankus vienijančių europinių asociacijų pozicijų analizė*

Tyrime analizuotos penkių aktyviausiai bankų sąjungos kūrimosi metu veikusių ir bankų interesams atstovaujančių europinių asociacijų – Europos bankų federacijos (EBF)¹², Europos taupomųjų bankų grupės (ESBG), Europos kooperatinių bankų asociacijos (EACB), Europos finansų rinkų asociacijos (AFME) bei Europos viešųjų bankų asociacijos (EAPB) – pozicijos¹³. Šios asociacijos atstovauja faktiškai visam Europoje esančiam bankų sektoriui ir skirtingiems jame veikiantiems bankams – nuo taupomųjų bankų, daugiausia veikiančių tik vietos lygmeniu, iki tarptautinių bankų, veikiančių regione ar visame pasaulyje.

Asociacijas taip pat galima suskirstyti į mažesnio ir didesnio tarptautiškumo laipsnio. Europos bankų federacija bei Europos finansų rinkų asociacija apima bankus, kurie turi didesnę tarptautiškumo laipsnį, o Europos taupomųjų, kooperatinių bankų ir viešųjų bankų asociacijos atstovauja bankams, kurių veikla daugiausia sutelkta vietinėse rinkose¹⁴. Tiesa, toks skirstymas nėra visiškai tinkamas, nes daugelis Europos bankų sektoriuje veikiančių bankų priklauso kelioms skirtingoms asociacijoms, kurių pozicijos bankų sąjungos atžvilgiu, kaip vėliau matysime, skyrėsi (pvz., „Lloyds Banking Group“ priklauso tiek Europos bankų federacijai, tiek Europos taupomųjų bankų asociacijai, tiek Europos finansų rinkų asociacijai),

---

¹² Europos bankų federacija atstovauja apie 5 000 bankų ES ir Europos laisvosios prekybos asociacijos valstybėse.

¹³ Asociacijos pasirinktos remiantis *Corporate Europe Observatory* atliktu finansinio lobizmo tyrimu. Šaltinis: Corporate Europe Observatory, „The Fire Power of the Financial Lobby, A Survey of the Size of the Financial at the EU level“, 2014, <http://corporateeurope.org/sites/default/files/attachments/financial_lobby_report.pdf>, 2015 04 01.

¹⁴ Autorės pastebėjimai analizuojant kiekvienos asociacijos narius ir jų vykdomos veiklos pobūdį. Šaltiniai: Europos bankų federacijos, Europos taupomųjų bankų asociacijos, Europos kooperatyvinių bankų asociacijos ir Europos finansų rinkų asociacijos oficialios interneto svetainės.

o asociacijos (pvz., Europos bankų federacija) vienija skirtingų tipų bankus (šią tyrime analizuojamų bankų priklausymas asociacijoms pateiktas priede, lentelėje). Be to, reikia pabrėžti, jog skirtingų taupomųjų bankų tarptautiškumo laipsnis taip pat skiriasi (Vokietijos taupomųjų bankų turtas yra sutelktas vietinėse rinkose (skirtingose Vokietijos Federacinės Respublikos žemėse), todėl jų tarptautiškumo laipsnis yra mažesnis nei „Swedbank“, kuris veiklą plėtoja ir Baltijos valstybėse)¹⁵.

Pirminė šių asociacijų pozicijų analizė leidžia teigti, kad, kuriantis bankų sąjungai, bankų pozicijos siūlomų reformų atžvilgiu reikšmingai skyrėsi. Europos bankų federacija kartu su Europos finansų rinkų asociacija pritarė 3 iš 4 EK siūlymų – sukurti visus euro zonos bankus apimančius priežiūros bei pertvarkymo mechanizmus ir sprendimus dėl bankų pertvarkymo perduoti viršnacionalinei institucijai. Europos finansų rinkų asociacija pasisakė už tai, kad bendras pertvarkymo mechanizmas būtų taikomas ir toms finansų įstaigoms, kurios užsiima investicine veikla arba jų patronuojamosios įstaigos teikia kreditus¹⁶. Likusios asociacijos daugeliui EK siūlymų išreiškė *nepritarimą*. Tačiau *nepritarimas* šiuo atveju reiškė prieštaravimą ne pačioms reformoms, bet jų taikymo mastui – kiek plačiai naujos reguliavimo taisyklės turi būti taikomos ir koks turi būti rizikos pasidalijimo tarp bankų laipsnis. Europos kooperatinių bankų asociacija, Europos taupomųjų bankų grupė bei Europos viešųjų bankų asociacija pasisakė už tai, kad tik svarbiausi euro zonos bankai būtų tiesiogiai prižiūrimi ir pertvarkomi. Nė viena asociacija nebuvo linkusi palaikyti aukšto rizikos pasidalijimo laipsnio – viršnacionalinio pertvarkos fondo kūrimo (žr. priedą, 1, 2 pav.).

¹⁵ Schoenmaker D., Peek T., „The State of the Banking Sector in Europe“, *Economic Department Working Paper No. 1102*, ECO/WKP 94, 2013, p. 14.

¹⁶ AFME, Technical Details of a Possible EU Framework for Bank Recovery and Resolution. Public Consultation, Response by the Association for Financial Markets in Europe, March, 2011, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>, 2015 04 07.

Pozicijų analizė leidžia teigti, kad taupomųjų, kooperatinių bei viešųjų bankų, kurių veikla sutelkta vietiniu lygmeniu, pozicijoms atstovaujančios interesų grupės prieštaravo naujų taisyklių, apimančių visų euro zonos bankų priežiūrą ir pertvarkymą, įvedimui. Asociacijos, atstovaujančios daugeliui globalių ir stambių regioninių bankų, pritarė EK siūlymui kurti visus euro zonos bankus apimančius priežiūros ir pertvarkymo mechanizmus. Toks pozicijų skirtumas galėtų būti aiškinamas tuo, jog stambesniems ir globalesniu mastu veikiantiems bankams atstovaujančios asociacijos visus finansų rinkoje veikiančius dalyvius traktuoja kaip integralius bankų sektoriaus elementus, kurie, nepaisant savo dydžio, yra svarbūs tinkamai funkcionuojančiai finansų rinkai. O vietiniu lygmeniu veikiantys bankai pasisakė už tai, kad kuriama bankų sąjunga apimtų tik sistemiškai svarbias finansų institucijas (angl. *Systemically important financial institutions (SIFI)*), kurių rizikos laipsnis didesnis. Atlikta analizė rodo, kad, analizuojant tik asociacijų pozicijas, būtų galima teigti, jog tyrime keliama hipotezė pasitvirtinta. Tačiau atsižvelgiant į tai, jog bankai priklauso kelioms asociacijoms, ir tai, jog asociacijos atstovauja kelių dešimčių bankų interesams, asociacijų pozicijų analizė negali tiksliai parodyti skirtingų bankų pozicijų skirtumų. Todėl pavienių bankų pozicijų analizė turėtų detaliau parodyti, kaip skyrėsi bankų pozicijos ir ar tai susiję su jų tarptautiškumo laipsniu.

3. Bankų tarptautiškumo laipsnis

Tyrime remiamasi Dirko Schoenmakerio ir Toono Peeke vartojamu bankų tarptautiškumo apibrėžimu, kurį autoriai grindžia geografiniu bankų veiklos paplitimu, atitinkamai įvertindami jų sutelkto turto dalį už bankų namų rinkos ribų¹⁷. Tarptautiškumo terminą autoriai vartoja plačiąja prasme – vertinama bankų veikla ne tik ES ar euro zonoje, bet ir už jos ribų. Kitaip tariant, tarptautiškumas yra toly-

¹⁷ Schoenmaker D., Peek T., „The State of the Banking Sector in Europe“, *Economic Department Working Paper No. 1102*. ECO/WKP 94, 2013, p. 14.

gus ne tik bankų veiklos europeizacijai, bet ir globalizacijai. Tačiau, kadangi visi tyrimo imtyje esantys bankai, išskyrus Jungtinės Karalystės bankus ir „Danske bank“, yra euro zonos bankai, kurių veikla taip pat yra sutelkta euro zonos valstybėse¹⁸, bankų veiklos tarptautiškumą galima vertinti ir kaip šių bankų veiklos europeizaciją. Tiesa, toks skirstymas nėra visiškai tinkamas, nes D. Schoenmakeris ir T. Peekas nepateikia kiekybinės informacijos apie sutelktą bankų turtą euro zonos valstybėse, tai galima įvertinti tik apžvelgus kokybinius bankų veiklos užsienio valstybėse duomenis. Autoriai bankus skirsto į keturias grupes pagal tarptautiškumo laipsnį (nuo žemiausio laipsnio iki aukščiausio) – vietinius, pusiau tarptautinius, regioninius bei globalius. Skirstymas remiasi geografiniu bankų veiklos paplitimu ir jų procentine turto dalimi vietiniu lygmeniu (namų rinkose) bei užsienio valstybėse¹⁹.

Pirmoji bankų grupė – vietiniai bankai, turintys mažiausią tarptautiškumo laipsnį, nes pagrindinė jų veikla yra sukoncentruota tik namų rinkose (> 75 proc. bankų turto yra sukaupta vienoje valstybėje, iš esmės euro zonoje). Pusiau tarptautiniai bankai yra tie, kurių 50–70 proc. turto yra sutelkta namų rinkose, o likusi dalis – užsienio valstybėse. Svarbu atkreipti dėmesį, kad kai kurie pusiau tarptautiniai bankai didžiąją dalį turto yra sutelkę regiono valstybėse (daugiausia ES valstybėse) ir bankų namų rinkoje (daugiausia euro zonoje), o kai kurie – bankų namų rinkoje ir globaliu mastu (už ES ir euro zonos ribų). Regioniniai ir globalūs bankai turi aukščiausią tarptautiškumo laipsnį – > 50 proc. tokių bankų turto yra sutelkta užsienio valstybėse; atitinkamai jų sukauptas turtas bankų namų rinkose sudaro < 50 proc. Esminis skirtumas tarp pastarųjų dviejų kategorijų yra tas, kad regioniniai bankai didžiąją dalį savo veiklos vykdo regione (ES), o globalūs bankai – pasauliniu mastu²⁰.

¹⁸ Autorės pastebėjimai detaliau pažvelgus į bankų filialų skaičių.

¹⁹ Schoenmaker D., Peek T., „The State of the Banking Sector in Europe“, *Economic Department Working Paper No. 1102*. ECO/WKP 94, 2013, p. 14.

²⁰ Schoenmaker D., Peek T., „The State of the Banking Sector in Europe“, *Economic Department Working Paper No. 1102*. ECO/WKP 94, 2013, p. 18.

Remdamiesi šiomis kategorijomis, D. Schoenmakeris ir T. Peekas pateikia pagal turimą stipriausių Europos²¹ bankų veiklos analizę (žr. priedą, lentelę), suskirstę juos į anksčiau minėtas kategorijas. Atsižvelgiant į šias kategorijas, tyrime buvo analizuotos skirtingų bankų pozicijos siekiant įvertinti, kiek tarptautiškumo laipsnis yra susijęs su bankų pozicijų skirtumais. Tyrimo imtį sudaro tik ES valstybėse esantys bankai, iš kurių visi, išskyrus Jungtinės Karalystės bankus, pasižymi ypač dideliu tarptautiškumo laipsniu, turi sutelkę tam tikrą turto dalį euro zonos valstybėse. Todėl vykdytos bankų sektoriaus reformos jiems vienaip ar kitaip buvo aktualios. Be to, visi imtyje esantys bankai buvo aktyvūs 2011 m. EK surengtose atvirose konsultacijose, skirtose ketinamoms vykdyti bankų sektoriaus reformoms aptarti. Todėl galima teigti, kad šie bankai taip pat veikė kaip suinteresuota interesų grupė kuriant bankų sąjungą.

4. Bankų pozicijų analizė

4.1. Globalūs bankai

Tyrime analizuotos keturių didžiausių ir aukščiausių tarptautiškumo laipsnį turinčių ES bankų – „HSBC“ bankų grupės, „Barclays“, „Deutsche Bank“ ir „Standart Chartered“ – pozicijos. Daugiau nei 40 proc. šių bankų turto ir veiklos yra sutelkta tarptautinėse rinkose, o regione tik mažiau nei 30 proc. Svarbu pabrėžti ir tai, kad šioje kategorijoje esančių Jungtinės Karalystės bankų veikla daugiausia sutelkta arba namų bankų rinkoje (Jungtinėje Karalystėje), arba globaliu mastu, t. y. ne ES ar euro zonos valstybėse.

Globalių bankų pozicijų analizė rodo, jog didelį tarptautiškumo laipsnį turinčių bankų pozicijos buvo skirtingos dėl to, kokia turėtų būti kuriama bankų sąjunga – kam turi būti taikomas bendras bankų priežiūros ir pertvarkymo mechanizmas ir koks turi būti rizikos

---

²¹ Atliktoje studijoje pateikiami bankai apima ne tik ES, bet ir EEE nares bei Šveicariją. Šiame tyrime analizuojamos tik ES bankų pozicijos.

pasidalijimo laipsnis (žr. priedą, 1, 2 pav.). Visų euro zonos bankų įtraukimą į bankų priežiūros ir pertvarkymo mechanizmus palaikė tik „Standard Chartered“ ir „Deutsche Bank“. Pažymėtina, jog du Jungtinėje Karalystėje įsikūrę bankai – „Barclays“ ir „HSBC“ – nepalaikė pozicijos, kad visi euro zonos bankai turėtų būti centralizuotai pertvarkomi. „HSBC“ bankų grupė²² buvo kritiškiausia EK pateiktų siūlymų kurti bankų sąjungą atžvilgiu ir pasisakė už tai, kad tik stambiausi bankai turėtų būti tiesiogiai prižiūrimi ECB, jiems taikomas bendras pertvarkymo mechanizmas²³. Tokią poziciją galima paaiškinti tuo, jog tiek „Barclays“, tiek „HSBC“ daugiausia savo turto (apie 40–50 proc.) yra sutelkę pasaulinėse rinkose, ne ES valstybėse, todėl jų suinteresuotumas bankų sąjunga yra mažas. Tačiau „Standard Chartered“, kurio tik 4 proc. turto yra sutelkta regione, o 81 proc. – pasaulinėse rinkose, palaikė siūlymus visus euro zonos bankus įtraukti tiek į bendrą bankų priežiūros, tiek į pertvarkymo mechanizmą. Mažiausiai bankų palaikymo susilaukė siūlymas kurti viršnacionalinį bankų pertvarkymo fondą. Visi bankai, išskyrus „Deutsche Bank“, laikėsi pozicijos, jog fondo kūrimas nėra racionalus sprendimas dėl kaštų nuvertėjimo problemos. „Deutsche Bank“ suinteresuotumą galima paaiškinti tuo, kad šis bankas yra gana išplėtojęs savo veiklą euro zonos valstybėse, kartu ir pietų ES valstybėse, pavyzdžiui, Graikijoje.

Nepaisant didelio šių bankų tarptautiškumo laipsnio, vienintelis „Deutsche Bank“ pritarė visiems EK siūlymams dėl bankų sąjungos kūrimo. Vertėtų pabrėžti, kad šios kategorijos bankai dėl savo veiklos tarptautiškumo pasauliniu mastu nebuvo tiesiogiai suinteresuoti kuriama bankų sąjunga. Bankai taip pat buvo linkę pritari centralizuo-

²² „HSBC“ bankų grupė yra viena didžiausių bankinių ir finansinių paslaugų teikėjų pasaulyje, aptarnaujanti 51 mln. klientų ir turinti savo atstovybes 73 pasaulio valstybėse. Šaltinis: <<http://www.hsbc.com/about-hsbc>>, 2015 04 11.

²³ HSBC, „European Commission Staff Consultation on Technical Details of a Possible EU Framework for Bank Recovery and Resolution“, *EC open consultation*, 2011, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>, 2015 04 05.

tai visų euro zonos bankų priežiūrai, tačiau dėl to, ar visi prižiūrimi bankai turėtų būti centralizuotai pertvarkomi, nebuvo linkę vieninškai sutarti. Pažymėtina ir tai, jog bankai buvo linkę pasisakyti prieš išteklių, reikalingų bankams pertvarkyti, sutelkimą viršnacionaliniu mastu, ypač prieš *ex ante* kuriamą bendrą pertvarkos fondą.

4.2. Regioniniai bankai

Regioniniai bankai dėl savo vykdomos veiklos regioninėse rinkose taip pat yra vertinami kaip turintys aukštą tarptautiškumo laipsnį (30–70 proc. jų turto sutelkta regione esančių valstybių rinkose). Daugelio šių bankų veikla sutelkta euro zonoje²⁴. Tyrime buvo analizuotos šešių regioninių bankų – „BNP Paribas“, „Banco Santander“, „UniCredit“, „ING Bank“, „Danske Bank“ ir „Erste Group“ – pozicijos.

Analizuojant bankų pozicijas matyti, jog regioniniai bankai, kurių nemažai veiklos yra sutelkta ir euro zonoje, išskyrus Jungtinėje Karalystėje įsikūrusį „ING Bank“, pritarė EK siūlymams dėl bankų priežiūros ir pertvarkymo mechanizmų kūrimo (žr. priedą, 1 pav.). Bankų, pritariančių tokiems EK siūlymams, pozicijose pabrėžiama, kad ir mažos bei vidutinės finansų įstaigos gali tapti grėsme finansų sistemų stabilumui, todėl kuriami mechanizmai turėtų apimti visus euro zonoje esančius bankus. Nors „ING Bank“ nepritarė siūlymui, kad visi euro zonos bankai būtų prižiūrimi ECB, banko pozicijoje pabrėžiama, jog priežiūros mechanizmas turi apimti ne tik stambiausius bankus, bet ir kitas finansų institucijas (pvz., investicinius fondus), kurios dėl savo disponuojamo turto dydžio taip pat yra sistemiškai reikšmingos²⁵.

²⁴ Schoenmaker D., Peek T., „The State of the Banking Sector in Europe“, *Economic Department Working Paper No. 1102*. ECO/WKP 94, 2013, p. 18.

²⁵ ING Groep N. V., „ING Response to the Technical Details of a Possible EU Framework for Bank Recovery and Resolution“, 2011, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>, 2015 04 05.

Galima sakyti, jog regioniniai bankai nebuvo linkę pritarti EK siūlymui prisiimti didelio laipsnio riziką kuriant viršnacionalinį bankų pertvarkos fondą, tačiau *nepritarimas* siūlymui nebūtinai buvo susijęs su visišku tokio siūlymo atmetimu. „BNP Paribas“, „Banco Santander“ ir „ING Bank“ pasisakė prieš viršnacionalinio pertvarkos fondo kūrimą, argumentuodami, jog išteklių, reikalingų bankams gelbėti, sutelkimas turėtų vykti nacionaliniu mastu²⁶ (žr. priedą, 2 pav.). „Danske Bank“ ir „Erste Group“ palaikė idėją ilgainiui judėti link viršnacionalinio fondo kūrimo²⁷. Vertinant bankų pozicijas dėl to, kaip turi būti priimami sprendimai dėl bankų pertvarkymo, galima teigti, jog beveik visi regioniniai bankai pasisakė už tai, kad būtų kuriama viršnacionalinė probleminių bankų pertvarkymo sistema ir tam tikra institucija, atsakinga už bankų pertvarkymą. Vienintelis siūlymas, kuriam prieštaravo dauguma analizuotų šios grupės bankų, buvo didelis rizikos pasidalijimo laipsnis – bendro pertvarkos fondo kūrimas.

4.3. *Pusiau tarptautiniai bankai*

Į šią bankų kategoriją patenka tie bankai, kurių 50–75 proc. turto yra sutelkta namų rinkose (euro zonoje), o atitinkamai 25–50 proc. turto – užsienio valstybių rinkose. Pusiau tarptautinių bankų kategorijai priskiriami šie bankai – „Royal Bank of Scotland“, „Rabobank Group“, „Banco Bilbao Vizcaya Argentaria“ (BBVA), „Commerzbank“ ir „Landesbank Baden-Württemberg“ (LBBW).

---

²⁶ Santander, „Technical Details of a Possible EU Framework for Bank Recovery and Resolution“, Technical document, 2011, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>, 2015 04 05; BNP Paribas, „European Commission Consults on Resolution and Recovery Framework“, 2011, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>, 2015 04 05.

²⁷ Danske Bank, Response to European Commission consultation on the „Technical Details of a Possible EU Framework for Bank Recovery and Resolution“, 2011, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>; Erste Group, Position paper on „Technical Details of a Possible Framework for Bank Recovery and Resolution“, 2011, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>.

Analizuojant bankų pozicijas dėl dviejų bankų sąjungos elementų – bendro bankų priežiūros ir bendro bankų pertvarkymo mechanizmų – kūrimo matyti, jog pusiau tarptautiniai bankai buvo linke pritarti EK siūlymams perkelti visų euro zonos bankų priežiūros ir pertvarkos funkcijas į viršnacionalinį lygmenį. Bankai tokias savo pozicijas argumentuoja tuo, kad tik sistemiškai svarbių bankų įtraukimas į kuriamą bankų sąjungą neapsaugos nuo sisteminių rizikų, nes ir mažos finansų institucijos yra svarbios finansų rinkų stabilumui²⁸. Kai kurie bankai (pvz., BBVA grupė) pabrėžia, kad bendras bankų pertvarkos mechanizmas taip pat turėtų apimti ne tik bankus, bet ir kitas finansų įstaigas (investicinius fondus)²⁹.

Vienintelis iš šioje tyrimo dalyje analizuojamų pusiau tarptautinių bankų „Landesbank Baden-Württemberg“, kuris priklauso Vokietijos viešųjų bankų asociacijai („Bundesverband Öffentlicher Banken Deutschlands“), nepritarė EK siūlymams visus bankus įtraukti į bendrą bankų priežiūros bei pertvarkos mechanizmą. Tiek LBBW, tiek Vokietijos viešųjų bankų asociacija nepritarimą tokiems siūlymams motyvavo tuo, jog viešojo sektoriaus bankų, skirtingai nei komercinių bankų, rizikos laipsnis yra gana mažas. Kaip teigiama Vokietijos viešųjų bankų asociacijos pozicijoje, šie bankai niekada netaps finansų krizės priežastimi, nes valstybė (šiuo atveju Vokietija) garantuoja tokių bankų likvidumą³⁰. Tokia argumentacija susijusi su šių bankų

²⁸ Rabobank, „The Single Resolution Mechanism“, Position paper, 2013 <<https://www.rabobank.com/en/images/20131204-PP-Single-Resolution-Mechanism.pdf>>, 2015 04 07; RBS Group, „Technical Details of a Possible EU Framework for Bank Recovery and Resolution“, Technical document, 2011, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>, 2015 04 07.

²⁹ BBVA, „Technical Details of a Possible EU Framework for Bank Recovery and Resolution“, EC consultation on technical details of a possible European crisis management framework, Madrid, 2011 03 03, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>, 2015 04 05.

³⁰ Bundesverband Öffentlicher Banken Deutschlands, „Consultation on the European Commission Working Document „Technical Details of a Possible European Framework for Bank Recovery and Resolution“, 2011 03 03, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>, 2015 04 05.

veiklos pobūdžiu ir finansavimu. LBBW atstovauja Vokietijos viešojo sektoriaus bankams³¹, kurių veikla orientuota į regioninį lygmenį. Tokių bankų paskirtis yra prisidėti prie regiono plėtros vykdant investicinius projektus ar teikiant pigias paskolas mažoms ir vidutinėms įmonėms³². Todėl tokių bankų likvidumu rūpinasi valstybė (skirtingos Vokietijos Federacinės Respublikos žemės).

Analizuojant bankų pozicijas dėl to, kaip turi būti įgyvendintas bendras bankų pertvarkymo mechanizmas, galima pasakyti, kad pušiau tarptautinių bankų pozicijos tarpusavyje skyrėsi. „Commerzbank“, BBVA ir „Rabobank“ buvo linę pritari viršnacionalinio pertvarkos fondo kūrimui ir tam, jog sprendimai dėl bankų pertvarkos būtų priimami viršnacionaliniu lygmeniu. Šiems sprendimams nepritarė tik „Royal Bank of Scotland“ ir LBBW.

4.4. Vietiniai bankai

Šiai bankų kategorijai tyrime priskiriami penki bankai – „Credit Agricole“, „Lloyds Banking Group“, „Societe Generale“, „Intesa Sanpaolo“ ir „Bayerische Landesbank“. Visų šių bankų 77–90 proc. turimo turto yra sutelkta vietinėse rinkose (vienoje valstybėje, iš esmės euro zonoje) ir tik 10–20 proc. užsienio valstybėse (daugiausia regiono valstybėse). Todėl šių bankų tarptautiškumo laipsnis yra mažiausias iš visų šiame tyrime analizuotų bankų.

Vietinių bankų pozicijų analizė rodo, jog beveik visi šios grupės bankai (nepaisant mažo internacionalizacijos laipsnio), išskyrus „Bayerische Landesbank“, pritarė EK siūlymams, kad tiek bendras bankų priežiūros mechanizmas, tiek bendras bankų pertvarkymo

---

³¹ Tokie bankai dar vadinami valstybiniais (*state-owned*), o jų pagrindinis tikslas yra tarnauti viešiesiems interesams.

³² Hüfner F., „The German Banking System: Lessons from the Financial Crisis“, *Working paper No. 788*. OECD Economic Department, 2010, <<http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?doclanguage=en&cote=eco/wkp%282010%2944>>, 2015 04 05.

mechanizmas turėtų apimti visus euro zonos bankus, o ne tik svarbiausius. „Bayerische Landesbank“ nepritarimą tokiems siūlymams motyvavo tuo, kad viešojo sektoriaus bankų veiklos principai skiriasi nuo kitų bankų – 94 proc. šio banko turto priklauso Bavarijos federacinei žemei³³, o tai reiškia, jog pati federacinė žemė yra suinteresuota, kad bankas netaptų finansinės rizikos šaltiniu, todėl jų rizikos laipsnis yra pakankamai mažas³⁴. Ta pati situacija matoma pažvelgus į pozicijas dėl to, kaip turi būti priimami sprendimai dėl bankų pertvarkymo. „Bayerische Landesbank“ teigė, kad viešojo sektoriaus bankų atveju bankų pertvarka ir priežiūra yra nacionalinių priežiūros institucijų kompetencijos klausimas³⁵.

Daugiausia prieštaravimų sulaukė siūlymai dėl to, kaip turi būti telkiami ištekliai bankams pertvarkyti. Vienintelė „Intesa Sanpaolo“ bankų grupė pasisakė už tokio fondo kūrimą. Kiti bankai laikėsi pozicijos, kad tokį fondą kurti nebūtina³⁶. Taip pat nebuvo pritarta idėjai *ex ante* kaupti lėšas bankams pertvarkyti ir, jei galima, panaudoti indėlių draudimo fondo lėšas, kurios galėtų būti skiriamos bankams pertvarkyti.

Apibendrintai galima teigti, kad šiame tyrime analizuojami vietiniai bankai, nepaisant mažo jų tarptautiškumo laipsnio, buvo linke pritarti EK siūlymams dėl centralizuotos bankų priežiūros ir pertvarkos, kuri apimtų visus euro zonos bankus. Ryškesni pozicijų skir-

³³ BayernLB Holding AG (Bayerische Landesbank) Public Section of 2013 § 165(d) Tailored Resolution Plan, <<https://www.fdic.gov/regulations/reform/resplans/plans/bayernlb-165-1312.pdf>>, 2015 04 14.

³⁴ Sparkassen wollen keine Bankenunion, <<http://www.augsburger-allgemeine.de/krumbach/Sparkassen-wollen-keine-Bankenunion-id20985786.html>>, 2015 04 14.

³⁵ Bundesverband Öffentlicher Banken Deutschlands, „Technical Details of a Possible European Framework for Bank Recovery and Resolution“, Consultation on the European Commission Working Document, 2011 03 03, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>, 2015 04 05.

³⁶ Intesa Sanpaolo, Response to the European Commission's consultation on the „Technical Details of a Possible Framework for Bank Recovery and Resolution“, March 2011, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>.

tumai, kaip ir analizuojant kitų bankų pozicijas, matomi tik dėl to, koks turi būti rizikos pasidalijimo laipsnis. Analizė rodo, jog vietiniai bankai, kaip ir didesnio tarptautiškumo laipsnio bankai, nebuvo linkę prisiimti didelio laipsnio riziką kuriant *ex ante* bendrą pertvarkos fondą (žr. priedą, 1, 2 pav.).

Išvados

Bankų sąjungos elementų įgyvendinimas rodo dvejopą integracijos logiką – integracija finansų sektoriuje didinama ne tik perkeliant reguliavimą į viršnacionalinį lygmenį, bet ir sukuriant persikirstymo mechanizmą, skirtą probleminiams bankams pertvarkyti. Straipsnio pradžioje buvo teigiama, kad bankų pozicijų skirtumus derybose dėl bankų sąjungos kūrimo galėtų paaiškinti skirtingas bankų tarptautiškumo laipsnis. Pirminė bankus vienijančių europinių asociacijų pozicijų analizė rodo, jog labiau savo veiklą tarptautiniu lygmeniu išplėtoję bankai buvo linkę pritarti bendrų viršnacionalinių taisyklių, skirtų bankų priežiūrai ir pertvarkai reguliuoti, atsiradimui. Taupomųjų, kooperatinių bei viešųjų bankų atstovai laikėsi pozicijos, kad minėtos reformos turėtų paliesti tik stambiausius euro zonos bankus. Tokie pozicijų skirtumai iš pirmo žvilgsnio leidžia daryti išvadas, jog daugiau vietiniu lygmeniu veikiantys bankai (kaip save apibrėžia Europos taupomųjų bankų grupė ar viešųjų bankų asociacija³⁷) turėjo nepritari EK siūlymams dėl bankų sąjungos kūrimo. Atsižvelgiant į tai, jog bankai priklauso skirtingoms asociacijoms, tyrime buvo atlikta detali bankų pozicijų analizė, kuri atskleidė, kad mažas tarptau-

---

³⁷ ESBG, „Technical Details of a Possible EU Framework for Bank Recovery and Resolution“, Position in the European Commission’s Consultation, 2011 03 03, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>, 2015 04 05; European Association for Public Banks, „Comments of the European Association of Public Banks on the Consultation on technical details of a possible European crisis management framework“, 2011, <https://circabc.europa.eu/sd/a/cb93b8d4-b5b4-4697-9988-ca036a71d493/european%20association%20of%20public%20banks_en.pdf>.

tiškumo laipsnis nebūtinai yra susijęs su prieštaravimu EK siūlytomis ES bankų sektoriaus priežiūros reformoms, o didelis tarptautiškumo laipsnis nebūtinai reiškia pritarimą visiems EK siūlymams dėl bankų sąjungos kūrimo. Analizė parodė, kad didžioji dalis (15 iš 20) bankų pritarė siūlymams, jog visi euro zonos bankai būtų tiesiogiai prižiūrimi ir pertvarkomi, tačiau nepritarė išteklių persikirstymui prisiimant didelio laipsnio riziką ir kuriant *ex ante* bendrą pertvarkos fondą (žr. priedą, 1, 2 pav.)

Detaliau panagrinėjus bankų, kurie palaikė EK siūlymus, pozicijas, bus matyti, jog tarp pritariančiųjų buvo tiek vietinių, tiek pusiau tarptautinių, tiek globaliai veikiančių bankų. Atitinkamai ir bankų, kurie griežtai pasisakė prieš EK siūlymus, yra visų analizuotų kategorijų. Todėl hipotezė, kad didesnę tarptautiškumo laipsnį turintys bankai bus labiau linkę pritariti EK siūlymams dėl bankų sąjungos kūrimo, šiuo atveju nėra teisinga, nes ir vietiniu lygmeniu veikiantys bankai buvo linkę pritariti EK siūlymams kurti bankų sąjungą. Tai leidžia daryti išvadą, jog tik tarptautiškumo laipsnis negali paaiškinti bankų pozicijų skirtumų dėl bankų sąjungos elementų įgyvendinimo. Atsižvelgiant į tai, kyla klausimas, kaip tada būtų galima paaiškinti, kad vieni bankai buvo linkę pritariti EK siūlymams, o kiti – ne. Detaliau panagrinėjus bankų pozicijose pateikiamus argumentus pritariti arba nepritariti EK siūlymams kurti bankų sąjungą, galima išskirti tris alternatyvius veiksnius, kurie galėtų paaiškinti bankų pozicijų skirtumus.

Svarba finansų rinkose ir veiklos internacionalizacija. Analizuojant Europos taupomųjų bankų grupės pozicijas grindžiančius argumentus matyti, jog pagrindinis motyvas nepritariti EK siūlymams kurti visus euro zonos bankus apimančią bankų sąjungą yra susijęs būtent su banko turto dydžiu bei vietine tokių bankų veikla³⁸. Asociacijos pozicijoje pabrėžiama, kad griežtesnės bankų sektoriaus

³⁸ ESBG, „Technical Details of a Possible EU Framework for Bank Recovery and Resolution“, Position in the European Commission’s Consultation, 2011 03 03, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>, 2015 04 05.

priežiūros taisyklės pirmiausia turėtų būti taikomos sistemiskai svarbiems bankams, kurių turimas turtas yra didesnis nei taupomųjų bankų³⁹. Kita vertus, kyla klausimas, kaip tokiu atveju paaiškinti, kad „Erste Group“ ir „Lloyds Banking Group“, taip pat priklausantys Europos taupomųjų bankų grupei ir turintys skirtingą tarptautiškumo laipsnį bankai pritarė EK siūlymams, nors asociacijos pozicija buvo priešinga. Šių bankų pozicijose teigiama, kad bankų pertvarkymo mechanizmas turi būti taikomas atsižvelgiant į bankų turimą turto dydį, veiklos pobūdį⁴⁰.

Atsižvelgiant į tai, jog tyrimo imtį sudarė stambiausi ES bankai, kurių svarba atskirų valstybių finansų rinkose yra gana didelė, įtraukus ne tokius stambius bei vietiniu lygmeniu veikiančius bankus, būtų galima tikėtis, kad mažesni (mažiau turto) ir mažą tarptautiškumo laipsnį turintys bankai būtų linkę nepritarti EK siūlymams⁴¹. Tokią prielaidą galima daryti remiantis Europos taupomųjų bankų grupės, kuri atstovauja mažesniųjų taupomųjų bankų interesams, bei Europos viešųjų bankų asociacijos pozicijose išsakytais argumentais dėl EK siūlomos kurti bankų sąjungos. Europos taupomųjų bankų grupės pozicijoje akcentuojama, jog svarbu atsižvelgti į skirtingų finansų institucijų svarbą finansų rinkose ir jų vykdomą veiklą. Pabrėžiama, kad tiesiogiai prižiūrimi turėtų būti tie bankai, kurie yra sistemiskai svarbūs ir išplėtę veiklą užsienio rinkose⁴². Argumentai

---

³⁹ ESBG, „Technical Details of a Possible EU Framework for Bank Recovery and Resolution“, Position in the European Commission’s Consultation, 2011 03 03, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>, 2015 04 05.

⁴⁰ Erste Group, Position paper on „Technical Details of a Possible Framework for Bank Recovery and Resolution“, 2011, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>, 2015 04 05.

⁴¹ Dėl riboto prieinamumo prie tam tikros informacijos apie bankų turimą ir pozicijas bankų sąjungos kūrimosi procese neanalizuojami mažesni bankai, kurių internacionalizacijos laipsnis yra gana mažas, tačiau ir jų reikšmė finansų sektoriuose mažesnė.

⁴² ESBG, „Technical Details of a Possible EU Framework for Bank Recovery and Resolution“, Position in the European Commission’s Consultation, 2011 03 03, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>, 2015 04 05.

rodo, jog taupomųjų bankų nepritarimas EK siūlymams gali būti susijęs su mažesniu bankų turtu (mažesne svarba finansų rinkose) ir mažu internacionalizacijos laipsniu, kuris siejamas su mažesniu bankų rizikos laipsniu. Kitaip tariant, tik internacionalizacijos laipsnis negali paaiškinti bankų pozicijų – tam būtina įvertinti ir bankų svarbą finansų rinkose (jų turtą), kuris šiame tyrime nebuvo išskirtas kaip dar vienas sąlyginis kintamasis analizuojant bankų pozicijas.

Nacionalinių finansų sistemų specifika. Kita vertus, mažesnių ir mažo tarptautiškumo laipsnio bankų įtraukimas į imtį nebūtinai paaiškintų visų bankų pozicijų skirtumus, nes net ir labiau internacionalizuoti bankai prieštaravo EK siūlymams. Tyrimo imtyje pateikti trys Vokietijos bankai – „Commerzbank“, „Landesbank Baden-Württemberg“, „Bayerische Landesbank“. Pirmi du priskiriami pusiau tarptautinių bankų kategorijai, trečiasis – vietinių bankų grupei. Nepaisant vienodo tarptautiškumo laipsnio, „Commerzbank“ ir „Landesbank Baden-Württemberg“ pozicijos dėl bankų sąjungos elementų buvo skirtingos (žr. priedą, 1, 2 pav.). „Commerzbank“ pasisakė už visų euro zonos bankų įtraukimą į bankų sąjungą ir viršnacionaliniu lygmeniu priimamus sprendimus dėl bankų pertvarkymo, o „Landesbank Baden-Württemberg“ palaikė visiškai priešingas pozicijas. Tokią savo poziciją bankas grindžia tuo, jog dėl Vokietijos bankų sektoriaus specifiškumo viešųjų bankų likvidumu tiesiogiai rūpinasi skirtingų žemių institucijos, todėl tokie bankai niekuomet netaps finansinės rizikos šaltiniu⁴³. Tokią pat argumentaciją pateikia ir „Bayerische Landesbank“, kurio tarptautiškumo laipsnis mažas. Pagrindinis viešųjų bankų ir juos vienijančios Europos viešųjų bankų asociacijos argumentas nepritari EK siūlymams buvo susijęs su nacionaline finansų sektoriaus specifika. Abu imtyje esantys viešieji bankai („Bayerische Landesbank“, „Landesbank Baden-Württemberg“), nors ir skirtingo

⁴³ Bundesverband Öffentlicher Banken Deutschlands, „Technical Details of a Possible European Framework for Bank Recovery and Resolution“, Consultation on the European Commission Working Document, 2011 03 03, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>, 2015 04 05.

internacionalizacijos laipsnio, yra įsteigti Vokietijoje, kuri išsiskiria tuo, kad Vokietijos federacinės žemės garantuoja viešųjų bankų likvidumą, todėl jų rizikos laipsnis yra gana mažas. Dalyvavimas bankų sąjungoje tokiems bankams reikėtų papildomą išteklių persikirstymą, žinant, jog tektų finansuoti kitų bankų pertvarkymą. Todėl Vokietijos viešieji bankai, kad ir koks būtų jų internacionalizacijos laipsnis, nepritarė siūlymams, kad visi euro zonos bankai būtų įtraukti į bendrą bankų priežiūros ir pertvarkos mechanizmą.

Tarptautiškumas kaip bankų veiklos europeizacija. Trečias galimas alternatyvus aiškinimas kyla iš to, kad tyrime naudojamas tarptautiškumo laipsnis apima ne tik bankų veiklą euro zonoje, bet ir už jos ribų. Kitaip tariant, bankų veiklos tarptautiškumas suprantamas kaip bankų veiklos globalizacija, o ne europeizacija. Nors įvertinus kokybinius duomenis (tai, kad tyrimo imtį sudarė tik ES bankai, iš esmės euro zonos bankai, išskyrus Jungtinės Karalystės bankus bei „Dankse bank“, o daugumą jų turi įsteigę filialų euro zonos valstybėse), galima teigti, kad tyrime analizuojamos skirtingą tarptautiškumo laipsnį atspindinčios bankų kategorijos – regioniniai, pusiau tarptautiniai bankai bei vietiniai bankai atspindi ir bankų veiklos europeizaciją, kuri analizuojant bankų pozicijas yra kur kas svarbesnė, tačiau toks vertinimas nėra visiškai tinkamas. Vertinant internacionalizaciją kaip globalizaciją apskritai, neatsižvelgiama į skirtumą tarp veiklos užsienyje ir veiklos ES ar euro zonoje. Kitaip sakant, nėra skirtumo tarp tarptautiškumo ir europeizacijos, o kaip tik pastaroji turbūt yra svarbesnė kaip bankų pozicijų skirtumų aiškinimo veiksnys. Be to, vertinant bankų internacionalizacijos laipsnį kaip bankų veiklos europeizaciją būtų galima atkreipti dėmesį ir į tai, kuriose euro zonos valstybėse bankai yra sutelkę savo turtą. Tokiu atveju būtų galima tikėtis, kad bankai, išplėtoję savo veiklą euro zonos valstybėse, kurių bankų sektorius per krizę patyrė nuostolių (kaip antai Italija, Ispanija), bus labiau linkę pritarti bankų sąjungos kūrimui nei tie bankai,

kurių veikla išplėtota tose euro zonos valstybėse, kurių bankų sektorius per krizę išliko stabilus.

Reziumuojant bankų pozicijų analizę, galima teigti, jog tarptautiškumo laipsnis nėra pakankamas veiksnys, paaiškinantis bankų pozicijų skirtumus kuriamos bankų sąjungos atžvilgiu. Kiek leidžia teigti atlikta pozicijas grindžiančių argumentų analizė, bankų sprendimams pritarti ar nepritarti EK siūlymams kurti bankų sąjungą įtakos taip pat turėjo bankų svarba finansų rinkose (jų turimas turtas) ir nacionalinės finansų sistemos specifika. Be to, svarbu pabrėžti, kad, vertinant bankų internacionalizaciją kaip jų veiklos europeizaciją, būtų galima tiksliau įvertinti jų pozicijų skirtumus ir suinteresuotumą bankų sąjungos kūrimu.

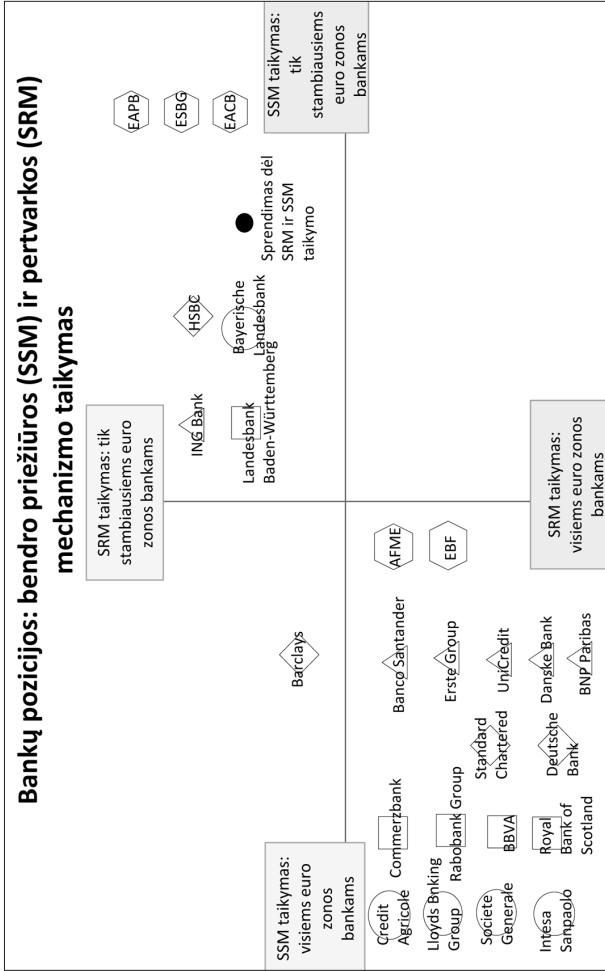
Priedai

Lentelė. Bankų tarptautiškumo laipsnis

	Kapitalo stiprumas	Visas turtas (mln. Eur)	Proc. turto namų rinkose	Proc. turto regiono rinkose	Proc. turto pasaulio rinkose	Narystė europinėje asociacijoje
Globalūs bankai						
„HSBC“ (JK)	108	1 975	35	11	54	EBF/AFME
„Barclays“ (JK)	60	1 868	34	27	39	EBF/AFME
„Deutsche Bank“ (Vokietija)	49	2 164	34	32	34	EBF/AFME
„Standard Chartered“ (JK)	29	463	15	4	81	EBF/AFME
Regioniniai bankai						
„BNP Paribas“ (Prancūzija)	71	1 965	49	34	17	EBF/AFME
„Banco Santander“ (Ispanija)	62	1 251	27	41	32	EBF/AFME
„UniCredit“ (Italija)	43	927	42	56	2	EBF/AFME
„ING Bank“ (Nyderlandai)	39	961	40	38	22	EBF/AFME
„Danske Bank“ (Danija)	19	461	40	60	0	EBF/AFME
„Erste Group“ (Austrija)	12	210	41	55	4	EBF/ESBG
Pusiau tarptautiniai bankai						
„Royal Bank of Scotland“ (JK)	68	1 801	62	8	30	EBF/AFME

„Rabobank Group“ (Nyderlandai)	38	732	74	9	17	EACB
„BBVA“ (Ispanija)	34	597	56	9	35	EBF/AFME
„Commerzbank“ (Vokietija)	26	662	51	32	17	EBF/AFME
„Landesbank Baden- Württemberg“ (Vokietija)	14	373	72	20	8	EAPB
Vietiniai bankai						
„Credit Agricole“ (Prancūzija)	62	1 880	81	11	8	EBF
„Lloyds Banking“ (JK)	53	1 160	90	7	3	EBF/ESBG/ AFME
„Societe Generale“ (Prancūzija)	38	1 182	79	12	9	EBF
„Intesa Sanpaolo“ (Italija)	37	639	82	14	4	EBF
„Bayerische Landesbank“ (Vokietija)	14	309	77	12	11	EAPB

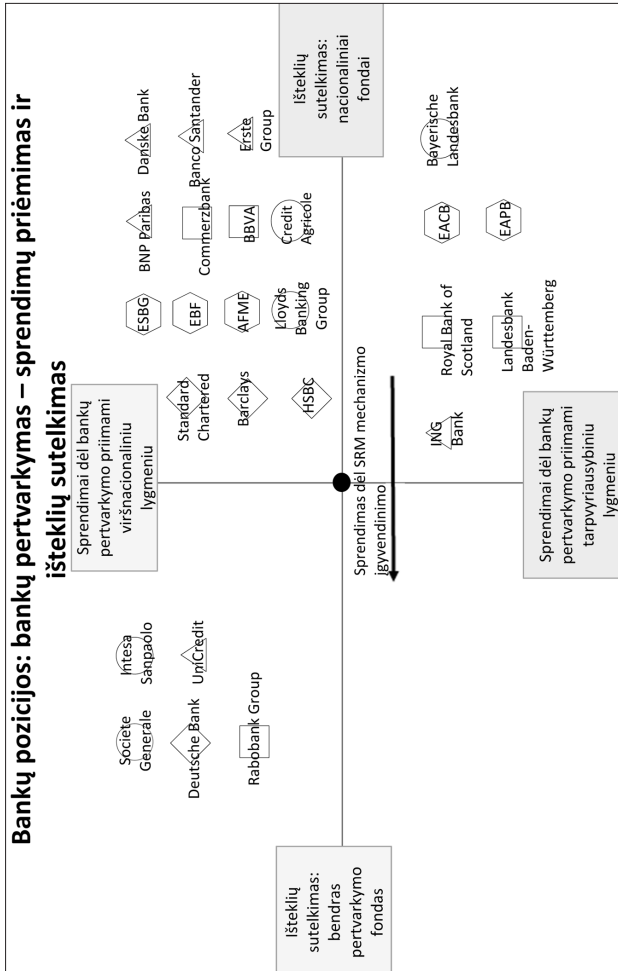
Saltinis: Schoenmaker D., Peek T., „The State of the Banking Sector in Europe“, *Economic Department Working Paper No. 1102*. ECO/WKP/94, 2013, p. 18.

1 pav. Veikėjų pozicijų dėl bankų sąjungos elementų įgyvendinimo „žemėlapis“

Žymėjimo reikšmės: ○ vietiniai bankai, □ pusiau tarptautiniai bankai, ◇ regioniniai bankai, ◇ globalūs bankai, ○ europinės bankų vienijančios asociacijos. Sutrumpinimai: AFME – Europos finansų rinkų asociacija, EBF – Europos bankų federacija, EACB – Europos kooperatinių bankų asociacija, ESBG – taupomųjų bankų grupė, EAPB – Europos viešųjų bankų asociacija.

Šaltinis: sudaryta autorės.

2 pav. Veikėjų pozicijų „žemėlapis“ dėl bankų sąjungos elementų įgyvendinimo

Žymėjimo reikšmės: ○ vietiniai bankai, □ pusiau tarptautiniai bankai, △ regioniniai bankai, ◇ globalūs bankai, ◊ europinės bankus vienijančios asociacijos. Sutrumpinimai: AFME – Europos finansų rinkų asociacija, EBF – Europos bankų federacija, EACB – Europos kooperatinių bankų asociacija, ESBG – taupomųjų bankų grupė, EAPB – Europos viešųjų bankų asociacija. Šaltinis: sudaryta autorės.

LITERATŪRA IR ŠALTINIAI

ECOFIN Ministers approve Bank Supervision, discuss Steps Towards Banking Union, <<http://www.eu2013.lt/en/news/pressreleases/ecofin-ministers-approve-bank-supervision-discuss-steps-towards-banking-union>>, 2013 01 20.

AFME, Technical Details of a Possible EU Framework for Bank Recovery and Resolution. Public Consultation, response by the Association for Financial Markets in Europe, March, 2011, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>, 2015 04 07.

BayernLB Holding AG (Bayerische Landesbank) Public Section of 2013 § 165(d) Tailored Resolution Plan, <<https://www.fdic.gov/regulations/reform/res-plans/bayernlb-165-1312.pdf>>, 2015 04 14.

BBVA, „Technical Details of a Possible EU Framework for Bank Recovery and Resolution“, EC consultation on technical details of a possible European crisis management framework, Madrid, 2011 03 03, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>, 2015 04 05.

BNP Paribas, „European Commission consults on Resolution and Recovery Framework“, 2011, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>, 2015 04 05.

Bundesverband Öffentlicher Banken Deutschlands, „Consultation on the European Commission Working Document „Technical details of a possible European Framework for Bank recovery and resolution“, 2011 03 03, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>, 2015 04 05.

Bundesverband Öffentlicher Banken Deutschlands, „Technical Details of a Possible European Framework for Bank Recovery and Resolution“, Consultation on the European Commission Working Document, 2011 03 03, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>, 2015 04 05.

Corporate Europe Observatory, *The Fire Power of the Financial Lobby, A Survey of the Size of the Financial at the EU level*, 2014, <http://corporateeurope.org/sites/default/files/attachments/financial_lobby_report.pdf>, 2015 04 01.

Danske Bank, Response to European Commission consultation on the „Technical Details of a Possible EU Framework for Bank Recovery and Resolution“, 2011, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>, 2015 04 05.

Erste Group, Position paper on „Technical Details of a Possible Framework for Bank Recovery and Resolution“, 2011, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>.

ESBG, „Technical Details of a Possible EU Framework for Bank Recovery and Resolution“, Position in the European Commission’s Consultation, 2011 03 03, <<http://>

ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>, 2015 04 05.

European Association for Public Banks, „Comments of the European Association of Public Banks on the Consultation on Technical Details of a Possible European Crisis Management Framework“, 2011, <https://circabc.europa.eu/sd/a/cb93b8d4-b5b4-4697-9988-ca036a71d493/european%20association%20of%20public%20banks_en.pdf>, 2015 04 05.

European Commission, *Communicate from the Commission, A blue print for a deep and genuine economic and monetary union Launching a European Debate*, Brussels, 2012 11 8, p. 18.

Herman Van Rompuy, „Towards Genuine Economic and Monetary Union“, Briuselis, 2012, <<http://www.consilium.europa.eu/en/press/press-releases/2012/06/pdf/towards-a-genuine-economic-and-monetary-union---report-by-president-of-the-european-council-herman-van-rompuy/>>, 2015 04 26.

HSBC, „European Commission Staff Consultation on Technical Details of a Possible EU Framework for Bank Recovery and Resolution“, EC open consultation, 2011, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>, 2015 04 05.

Hüfner F., „The German Banking System: Lessons from the Financial Crisis“, *Working paper; No. 788*. OECD Economic Department, 2010, <<http://www.oecd.org/officialdocuments/publicdisplaydocumentpdf/?doclanguage=en&cote=eco/wkp%282010%2944>>, 2015 04 05.

ING Groep N. V., „ING Response to the technical details of a possible EU framework for bank recovery and resolution“, 2011, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>, 2015 04 05.

Interviu su Stasiu Kropu, Lietuvos bankų asociacijos prezidentu, Vilnius, 2015 03 05.

Intesa Sanpaolo, Response to the European Commission’s consultation on the „Technical Details of a Possible Framework for Bank Recovery and Resolution“, March 2011, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>, 2015 04 05.

Rabobank, „The Single Resolution Mechanism“. Position paper, 2013, <<https://www.rabobank.com/en/images/20131204-PP-Single-Resolution-Mechanism.pdf>>, 2015 04 07.

RBS Group, „Technical Details of a Possible EU Framework for Bank Recovery and Resolution“. Technical document, 2011, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>, 2015 04 07.

Santander, „Technical Details of a Possible EU Framework for Bank Recovery and Resolution“, Technical document, 2011, <http://ec.europa.eu/internal_market/consultations/2011/crisis_management_en.htm>, 2015 04 05.

Schoenmaker D., Peek T., „The State of the Banking Sector in Europe“, *Economic Department Working Paper No. 1102*. ECO/WKP, 2013, p. 18.

Sparkassen wollen keine Bankenunion, <<http://www.augsburger-allgemeine.de/krumbach/Sparkassen-wollen-keine-Bankenunion-id20985786.html>>, 2015 04 14.

Spendzharova A. B., „Banking Union under Construction: The Impact of Foreign Ownership and Domestic Bank Internationalization on European Union Member-states' Regulatory Preferences in Banking Supervision“, *Review of International Political Economy* 21 (4), 2014, p. 949–979.

Veron N., *Mapping Europe's Banking System: Most Small Banks Are German*, <<http://blogs.piie.com/realtime/?p=4509>>, 2015 04 26.

SUMMARY

CREATION OF THE EU BANKING UNION: THE ANALYSIS OF BANKS' POSITIONS

The study aims to explain why European banks had different positions towards establishing the EU banking union. Most of the academic publications dedicated to analyze the very recently implemented EU financial sector reforms give particular attention to explaining why different EU member states opposed the creation of a full banking union as it was proposed by the European Commission while there is a lack of academic discussions raising the question of how to explain that European banks also had different positions towards the implementation of single supervisory and resolution mechanisms.

The research poses the question of how to explain different banks' positions towards the creation of the EU banking union. While some international banks were strongly promoting the new supranational supervisory and resolution mechanisms which would be applied to the whole EU banking sector the others voiced strong opposition to the points of governance and application scope of proposed EU banking sector reforms. The overall aim of the study is to give the possible explanation of why different banks had different positions towards shaping the EU banking union. The study is based on the hypothesis that highly internationalized banks preferred greater European regulatory harmonization in the banking supervision and resolution (creating single supervisory and resolution mechanisms which would include all euro zone banks, supranational governance of banking resolution and high degree of risk sharing) while low internationalized banks preferred more the national regulatory autonomy.

The research is based on the theoretical framework suggested by A. Spendzharova. The author argues that the level of bank internationalisation is an important determinant of the extent to which governments were prepared to endorse European

solutions in banking supervision and resolution or prefer the national regulation. The proposed framework of the analysis has been applied to analyse countries' positions but it has not been applied to explain banks' preferences on the proposed elements of the EU banking union.

The conducted analysis revealed that the internationalisation level alone cannot fully explain the positions of the banks on the creation of the EU banking union. The analysis of 20 biggest European banks varying from global to local banks revealed that despite being internationalized differently the majority of the banks supported the creation of the common supervisory and resolution mechanisms which would be applied to all euro zone banks. Even banks having a low internationalisation level supported the creation of the proposed EU banking union and *vice versa*. It can be also noted, that the majority of the banks voiced the support for the supranational governance of the single resolution mechanism but opposed the high degree of risk sharing – the creation of the *ex ante* resolution fund.